

XXXX - 36

AANVULLENDE BESTUURSMEMORIE VAN DE ONDERAFDEELING KOLONODALE OVER HET TYDVAK 2 October 1933 - 4 October 1935.

Algemeen.

Voor het weergeven, van wat in de afgelopen bestuursperiode is bereikt, welke maatregelen zijn getroffen, en de stand der huidige situatie werd verneemd met een aanvullende memorie te kunnen volstaan.

In de nota van overgave over tydvak 16 Augustus 1930- 3 November 1932 zijn verschillende onderwerpen uitvoerig weergeven, zoodat het niet noodig wordt geacht hierover in herhaling te treden.

Als voornaamste bronnen zijn gebezigt de bestaande nota's en memories, waarnaar voorzoover noodig in de tekst zal worden verwezen.

Aardrykskundige beschrijving.

A. Ligging, grootte, en grenzen.

Hiervoor moge verwezen worden naar de nota van overgave ddo. 3 November 1932. Op voorstel van de Zelfbestuurders van Boengkoe en Laiwoei, nader bekrachtigd door den Resident van Manado by besluit d.d. 19 Juli 1935 No. B B 52/1/3 en door den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden d.d. 10 Augustus 1935 No. P 4/10/16 werd de grens met de Onderafdeeling Kendari als volgt gewyzigd. Beginnende by de vlakte Pelaloea zynde een uitlooper van het Poemberopegebergte aan de Moluksche Zee, zoodanig, dat het eiland Labengke by het Landschap Laiwoei komt en de Matarape archipel by het Landschap Boengkoe, vervolgens verder gaande over het Poemberope gebergte, daarna volgende de bergruggen van het Langgikima, Toelabatoe en Singgalawatoe gebergte, vanaf de top van dit laatste gebergte in rechten lyn naar beneden gaande tot waar de kali Oewahi voor den eersten maal in den berg Padano verdwynt. Vandaar het midden van de kali Oewahi stroom opwaarts volgende tot de samenvloeiing met de kali Mowewoe. Het binnen van deze laatste kali volgende tot de bergtop Wawolingkao, die het grenshoek vormt met Malili, Boengkoe en Laiwoei.

- E. Algemeen gesteldheid van den bodem.
 C. Kusten en d
 D. Rivieren.

Zie de Militaire memorie over het jaar 1920 waarvan zich een afschrift bevindt in het archief van den Gezaghebber van Kolonodale.

E. Wegens, paden en bruggen.

In de afgelopen bestuursperiode werd zeer veel aandacht besteed aan het onderhoud der wegen. Nieuwe traces werden echter niet uitgezet, maar is er naar gestreeft, alle bestaande wegen, voor zoover hât nog niet was geschied, om te zetten in behoortlyke breede paardenpaden. Alzoo dus een basis vormende voor het geleidelyk aan omzetten in autopaden om dan uit-eindelyk te komen tot auto-wegen.

In verband met de armlastige Onderafdeelings kas en het zeer kleine bedrag, hetwelk voor het onderhoud op de begrotingen was uitgetrokken, moesten alle werkzaamheden practisch in heerdienst geschieden.

U-e-2

Landschap Mori.

De hoofdweg, welke door dit landschap loopt is de verbinding met de Onderafdeeling Poso (Kolonodale-Tompira-Tinompo-Marompi-Matangkoro-Tomata).

Het weggedeelte Kolonodale-Marompi (KM 45) is thans zoo ver gevorderd, dat van af October 1934, zoowel in de droge als in de natte moesson, Marompi per vrachtauto bereikbaar is; alhoewel nog geen zins van een "autoweg" gesproken mag worden.

Het weggedeelte vanaf KM 8 -Tompira dient echter nog noodzakelyk tot 5 M verbreed en ongeveer 1 M opgehoogd te worden.

Telkenjare wordt dit weggedeelte door de bandjirende S.Laa onder water gezet. Voor de uitvoering van deze werkzaamheden werd een uitvoeringsplan opgezet

Voor de overgang over de S.Laa naby de kampong Tompira werd een verzwaarde glerpont aangebracht; mede geschikt voor het overzetten van den vrachtauto. In het weggedeelte Marompi -Matangkoro werden nog eenige opstakels middels dynamiet opgeruimd. Dit stuk weg vormt in de verbinding Kolonodale-Poso grens het struikalblok. Geheel uitgehouden in een rotsgebergte dient hier in hoofdzaak met zeer veel dynamiet gewerkt te worden, terwyl verder nog eenige steile hellingen behooren te worden afgegraven. Wanneer dit gedeelte verbeterd is (+ 10 KM) kan zonder verdere moeilykheden de autoverbinding naar de grens Poso tot stand komen.

In het weggedeelte Tompira-Mahoni, de verbinding vormende naar het Landschap Boengkoa, werden alle bruggen en bruggetje vernieuwd.

Vanaf de kampong Tinompo loopt een kortere verbindingsweg via kampong Sampalowo - Mendowe - naar Kolonodale. In totaal 12 KM korter dan de weg via Tompira. In overweging werd genomen dit weggedeelte niet verder te onderhouden gezien het beperkte aantal heerendienstplichtigen. Echter op verzoek van den Zelfbestuurder van Morien de bevolking werd hier vanaf gezien. Het grootste obstakel in dezen weg vormt de verbinding Sampalowo - Mendowe, welke uit een brug van 1 KM lengte bestond. By de laatste groote bandjir van de S.Laa in 1934 stortte deze brug in elkaar en werd besloten deze brug niet meer op te bouwen, doch geleidelyk aan hier een dyk te maken, na bekomen technisch advies. Hieraan kon een begin van uitvoering worden gegeven.

De wegen in de z.g. Lembo-vlakte, de verbinding vormende met de Onderafdeeling Malili voldoet uiteraard aan billijk te stellen eischen, daar de geheele Lembovlakte een groot alang2 veld vormt.

Voor het aspect der wegen in het Landschap Boengkoë moge verwezen worden naar de nota van overgave d.d. 3 November 1932. Enkele verbeteringen konden nog aangebracht, terwyl verder de wegen in gewoon onderhoud werden onderhouden. Aanbeveling zou het verdienen om een paardepad aan te leggen b.v. vanuit de kampong Bahodopi naar het Oude Epedistrict. Dit district is zeer rijk aan damarboomen en gunst aan de Onderafdeeling Malili met als gevolg, dat de gewondamar in hoofdzaak, door gebrek aan een behoorlijke afvoerweg naar de kust van Boengkoë, in Malili wordt verhandeld.

----- District Sojo. -----

Vanuit de kampong Tambajoli loopt een paardepad naar de kampong Malino, gelegen op de waterscheiding met de Onderafdeeling Poso (31 KM), terwyl deze verbinding zich in de onderafdeeling Poso voert zet naar de kampong Oekoelie gelegen aan de kust.

Van deze verbinding gebruik maken is het mogelijk om in spoedeisende gevallen vanuit Kolonodale Poso in 2 dagen te bereiken (eerste dag per motorboot naar Tambajoli en van hier te paard naar Malino, tweede dag afdalen naar de kust Poso en per motorboot naar Poso).

Voor het wegenonderhoud werd resp: op de begroting 1934 f1000.- en op de begroting 1935 f1500.- beschikbaar gesteld. Waar uit deze bedragen nog andere uitgaven bestreden moeten worden, als aankoop van benzine voor de vrachtauto, aankoop autobanden, gereedschappen, cement enz blijft praktisch ongeveer slechts de helft beschikbaar voor het onderhoud der wegen.

Voor het algemeen kampong-aspect moge verwezen worden naar de nota van overgave van 1 September 1924 - 29 November 1926.

Het Towanagebied vormt hier op echter een uitzondering. Van kampongvorming dan wel aanwezige kampongs kan men hier niet spreken.

Namen als Salabiroe, Sea, Oewekaeroe enz duiden alleen een bepaald terreingedeelte aan, waar hoogstens 2 a 3 onbewoonde huizen stonden. De Towana wonen by voorkeur op hun ladangs, welke meestal ~~xxxxxxx~~ is hoog in het gebergte.

Dat door deze toestand het besturen van de tocht al zich vrij voelende Towana met groote moeilijkheden gepaard ging en gaat behoeft verder geen commentaar.

Teneinde een einde te maken aan deze uitzonderlijke toestand werd een begin gemaakt met de kampongvorming. Reeds verscheidene huizen zijn verzezen. Mede werd opdracht gegeven voor de aanplant van vruchtboomen en klapperboomen en door het bouwen van

F. Kampongs.

Gelegen

van rystschuren, teneinde de bevolking aan de gevormde kampongs te binden.

II. Bevolking.

Hiervoor moge worden verwezen naar de Nota van overgave over het tydvak van 16 Augustus 1930- 3 November 1932 naar hetgeen onder het gelykluidene hoofdstuk is bekend gesteld.

Betreffende de ToWana moge nog de onderstaande aanvulling dienen.

Tot heden toe is omtrent de adat en het stamverband slechts weinig bekend. Sedert 1934 is te Lemo een Zendelingsleeraar geplaatst. Reeds verscheidene ToWana zyn tot het Christendom bekeerd. Uit verschillende uitlatingen is my bekend, dat zy een afkeer hebben van het Mohammedaansch geloof. Waar volgens de geschiedenis het Towanaland een deel uitmaakt van het Landschap Boengkoe ontstaat hier de eigenaardige toestand, dat de ToWana, hetzy Christen, hetzy heiden afkeerig van het Mohammedaansch geloof, onder Mohammedaansche bestuurders staan. De verdere geaardheid van de ToWana, zich vry voelend in zyn bergen, van karakter openlyk en eerlyk, echter door zyn primitieve ontwikkeling gauw "Panas hati"; Het eten van varkensvleesch op hun feesten doet my in den toekomst moeilykheden voorzien. Reeds nu gaan er stemmen op om in stede van Boengkoesch Districtshoofd bestuurd te worden door een Morier. Een Merisch Districtshoofd zou m. i. betere resultaten bereiken, doordat hy niet alleen evensens Christen, maar er tevens een grotere overeenkomst in karakter bestaat tusschen de Moriers en Towanas.

In de naaste toekomst zou een middenweg bewandeld worden door het aanstellen van een Morier als Onderdistrictshoofd. Een en ander is reeds ter sprake gebracht met den Zelfbestuurder van Boengkoe, welke hier geen directe bezwaren tegen had.

Door de feitelyke nog grootendeels onbekendheid met het Towanagebied werd deze streek meerdere keeren door Militaire patrouilles bezocht. Volgens berichten moeten in het grensgebied met de Onderafdeeling Poso en naby de Goenoeng Baraba zich nog veel ongeregistreerden bevinden. In het totaal konden ruim 200 mannen geregistreerd worden. (± 1000 zielen).

Waar dit onderwerp nauw in verband staat met de huidige economische toestand zal tegelyker tyd dit onderwerp in beschouwing worden genomen.

LANDBOUW.

Voor de beide Landschappen Mori en Boengkoe is de landbouw en wel in den vorm van Ladangbouw het hoofdmiddel van bestaan.

In de districten Peleroe, Tinompo en Bahodopi is een begin gemaakt met het aanleggen van sawahs. Een en ander is nog op een zeer bescheiden leest geschoeld.

Leen

Middelen van bestaan.

Voor het eerst genoemde district is hier - van in de toekomst wel iets goeds te verwachten. Het huidige Districtshoofd Gintaë heeft een goed voorbeeld gegeven door zelf een paar bouw rendable sawahs aan te leggen. Gedurende de afgelopen bestuursperiode werd veel aandacht besteed aan de rystplant en dit zal mede in de toekomst nog van urgent belang blijven.

Onderstaande cyfers mogen een beeld geven waaruit te lezen valt, dat de onderafdeeling voor wat de rystvoorziening betreft nog lang niet selfsupporting is. Vanaf Januari tot en met Augustus 1934 werd alleen in Kolonodale nog 29000 KG ryst ingevoerd. Over het zelfde tydvak over 1935 bedroeg dit totaal 19000 KG, waaruit wel eenige verbetering valt te constateren.

Ook uit nog andere punten bekeken is de constante uitbreiding van rystaanplant een groot volksbelang.

De geesel van Mori en Boengkoe zyn de sagoboomen en wel in het byzonder voor de kampongs gelegen in de districten Boengkoe, Wosoe en Bahodopi.

Vanaf het uitbreken van de malaise leefde men in verschillende kampongs op een zeer vitaminearne voeding aan de grens van een vitaminetekort, doordat hun voedsel hoofdzakelyk uit sago bestond vermengd met wat ryst.

By de voormalige hooge pryzen der boschproducten was men in staat de benodigde ryst te koopen. By de daling dezer pryzen ontbrak het de bevolking, wederom hoofdzakelyk in het landschap Boengkoe, aan voldoende aanpassings vermogen.

Uit gemakzucht at men sago welke in groote hoeveelheden aanwezig was. Als tweede factor kwam hierby, dat van bestuurszyde steeds aangedrongen werd om een intensieve belastinginning, waardoor de bevolking gedwongen werd, inverband met de lage pryzender boschproducten, aanmerkelyk langer dan voorheen in de bosschen te verblyven. Dit had dus weer tengevolge minder tyd voor ladangbouw, temeer, waar de tyd voor rottan zoeken nagenoeg grootendeels samenvalt met de tyd voor de ladangbewerking. Uiteraard was dus de te oogsten hoeveelheid ryst minder dan de behoefte, het sagogebruik nam dus toe.

Het gevolg kon dan niet uitblyven.

In de kampongs Siombatoe en Bahodopi als brandpunten brak/berisexplosie uit.

Daar onmiddelyk kon worden ingegrepen werd deze explosie den kop ingedrukt.

Voor alle eventualiteiten werd op de begrooting 1935 f500.- uitgetrokken voor de aankoop van katjang idjoe bibit.

Uit bovenstaande korte uiteenzetting moge dus blyken, dat een blyvende aandacht schenking aan de voedselaanplant een taak is van den eersten orde.

Nogmaals zy hier gestipuleerd, dat dit in den eerste plaats voor het landschap Boengkoe geldt. De Morier is van huis uit een tani en yverig van natuur, zoodat over het algemeen de voedselvoorziening voor dit landschap nimmer zorgen heeft gebaard.

Waar de planttyd voor de padi valt in de

dan ook een

maanden Januari, Februari en soms nog in begin Maart is het zaak nog dat deze maanden danook uitsluitend voor het beplanten van ladangs worden gebruikt. Een ieder werd danook verplicht een behoorlyke groote tuin aan te leggen, een en ander onder directe controle van de districtshoofden.

Met gencegen werd geconstateerd, dat de laatste oogst in Augustus j.l. zeer goede resultaten hadden geleverd.

Voor een juiste planttyd regeling moge verwezen worden naar de nota van overgave ddo. 3 November 1932.

De Sawahmantri moest helaas uit bezuinigingsredenen ontslagen worden.

Eenige voorlichting op dit toch zoo belangrijk gebied ware toch gewenscht.

/wel

Handel.

De geheele economische toestand van de onderafdeeling staat en valt met de handel in boschproducten (rotan en damar). De handel in copra komt eerst in den tweeden plaats.

De benoodigde belastinggelden kunnen danook alleen verkregen worden door het zoeken van rotan en damar. Aan soesoeng romang kwam gemiddeld f800.- per maand binnen.

By den aanvang van deze bestuursperiode bleek my, dat allerwege een voorschotte systeem werd toegepast. De Chineesche en ook inheemsche handelaren verstreken aan de bevolking de benoodigde gelden voor het betalen der belastingen.

De Radjas en hoofden stelden zich borg, dat deze schulden middels levering van rotan en damar te niet werden gedaan. Dat dit natuurlyk aanleiding moest geven tot excessen behoeft verder geen betoogt. Van stonde af aan werd deze werkwyze dan ook streng verboden.

Een zaak, die dringende handeling vereischt is het reserveeren der damarboomen. Deze boomen vormen vrywel het eenige financieele bezit van de bevolking. By een niets gemaszregelde winning zyn deze boomen in de toekomst ten doode opgeschreven en zou dit onmiddelyk terugslaan op de belastinginning.

Teneinde de handelsmogelykheden uit te breiden, is getracht eenige handelaren te interesseeren voor het veel voorkomen van yzerhout, larahout en ebbenhout; echter zonder resultaat. De hooge vervoerkosten maken deze handel niet loonend.

De binnelandsche onderlinge handel is in hoofdzaak ruil verkeer; geld ziet men haast niet meer.

Gezondheidstoestand.

Dit onderwerp is samengesteld door den huidige Officier van Gezondheid belast met de D.V.G. den dokter NoordhoekHegt.

De algemeene gezondheidstoestand in de onderafdeeling is niet gunstig te noe-

men.

Dit moet worden toegeschreven aan de zeer onhygienische levenswijze der bevolking (on-doelmatige voeding, gebrek aan zindelijkheid, slechte behuizing enz) waardoor verschillende volksziekten hier gemakkelijk een prooi vinden.

De voornaamste volksziekten zijn de Malaria, de Tuberculose, de Dysenterie, verschillende huidziekten, infectie met ingewandswormen de filariasis, de Kropziekte, Avitaminosen. De Malaria is zeker de belangrijkste volksziekte en komt algemeen verbreid voor.

De onderafdeelingshoofdplaats Kolonodale vormt in dit opzicht een gunstige uitzondering, is practisch malaria vrij. Overal elders komt zy in wisselende frequentie voor. De voornaamste haarden worden gevonden in het stroomgebied van de groote rivieren in Mori o.a. in het stroomgebied S.Laa (kampong Boenta milt index van 80%, Korololama met een index van 56%) en in de rawah streken van Zuid -Boengkoe (Bahodopi en Labota met indexen van 80 aan 90%).

De malaria verloopt chronisch-endemisch met af en toe heftige exacerbaties.

Bestryding van Malaria in het groot door assainering is hier nog wel niet mogelijk. De individueele prophylaxis door kramboe-gebruik is het eenvoudigste bestrydingsmiddel.

De Tuberculose komt voor als longtuberculose en eischt vooral in Mori telkenmale slachtoffers.

De sociale betekenis van deze volksziekten mag als voldoende bekend worden beschouwd. De bestryding is allereerst een opvoedkundig probleem; verder verdient ook zeker hiervoor de volksvoeding den aandacht.

De beruchte bacillaire dysenterie heeft hier in de afgelopen jaren aan honderdtallen menschen het leven gekost. De practyk leert dat in een ressort als dit het stuiten van de explosieachtig optredende epidemie uiterst moeilijk is, zoodat het zwaartepunt van de bestryding moet worden gelegd op de voorbehouding door latrinebouw, zorg voor goed drik en waschwater en zindelijkheid in de kampongs. De huidziekten als scabies dajaksche schurft en andere huidschimmels behooren hier tot de normale uitrusting van de bevolking. Op zich zelf vrij onschuldig, dragen zy door talryke krabeffecten het gevaar van secundaire infectie met al zyn gevolgen (zweren, abscessen, bloedvergiftiging). Ook de framboesia vindt op de beschadigde huid licht een ingangspoort. Vroeger uiterst frequent komt de framboesia hier thans in veel mindere mate voor dank zy de salversen therapie.

Door de moeilijke bereikbaarheid van deze onderafdeeling, waardoor de verschillende streken slechts 1 of hoogstens 2 maal per jaar kunnen worden bezocht, is de framboesiabestryding hier nog slechts epidemiologisch mogelijk. De algemeene bestryding der huidziekten moet worden gezocht in een verbeterde lichaamsverzorging.

De infectie met ingewandswormen is hier door bodem en drinkwaterverontreiniging regel. Hiervan heeft de infectie met mynworm (+ 30%) de meeste beteekenis, daar zy in niet geringe mate de werkkraft der bevolking ondermynt. De bestryding is slechts mogelijk door het voorkomen van water en bodemverontreiniging (latrinebouw, verbetering drinkwater).

Het voorkomen van infectie met microfilaria malaye is voor alle deelen van deze onderafdeeling aangetoond. Haarden zyn gevonden in Sojo en Boven-Mori. Het eenigste bestrydingsmiddel is de individueele prophylaxis door klambce gebruik.

In het jaar 1934 en 1935 werden voor het eerst verschillende gevallen van krop gevonden in Boven Mori.

De begrenzing van deze kropgaard is nog niet precies bekend.

Het centrum is de kampong Lemboensa, TaEndelipoe, Tomata, Korokonta.

In mindere mate en in minderen ernstige aard werden daarna ook gevallen van struma gevonden in Wawopada, Batania en andere kampongs.

Ter bestryding wordt thans voor geheel Mori verkocht het geijodeerde Madoerazout, dat niet duurder is als het normale zout.

De volksvoeding is in het algemeen sober en veelal ondoelmatig van samenstelling (sago zonder voldoende byvoeding). Behalve dat hierdoor een algeheele verminderde weerstand t.o.v. ziekten optreedt is het gevaar voor avitaminosen niet denkbeeldig gebleken, gezien de sporadische gevallen van beriberi, die hier reeds sinds 1928 werden gesignaleerd en een flinke beriberi explosie in 1934 in Zuid Boengkoe. Geregeld dient dan ook te worden op voldoende aanplant van ryst enz.

Geslachtsziekten zyn onder de inheemscpe bevolking vrywel onbekend.

Aleen in de meer geciviliseerde plaatsen als Kolonodale en Boengkoe en daar waar de bevolking een geregeld verkeer met Zuid-Borneo onderhoudt (Batjos van Salabangka) worden nogwel eens gevallen van geslachtsziekten gezien. Gezien het opgewekte geslachtelyke verkeer in sommige deelen van deze onderafdeeling is het gevaar, dat deze ziekten langzamerhand ook inheemsch zullen worden zeker niet denkbeeldig.

Vaccine.

By de primitieve bevolking van ToWana heeft de vaccinatie nog vrywel geen ingang kunnen vinden. Waar de ToWana vrywel geïsoleerd leven is het gevaar voor een pokken eruptie hier niet groot

Ook op het eiland Menoai is de vaccinatie toestand niet geheel bevredigend. Overigens is de vaccinatietoestand door de onderafdeeling goed. In Boengkoe echter was in het afgelopen jaar de opkomst voor inenting vaak niet voldoende.

Onderwys.

By besluit van den Resident 14 Februari 1934 No. 014/1/45

werd met ingang van 1 April 1934 de Gouvernements school te Kolonodale overgedaan aan de Zending.

De Gouvernements school te Boengkoe werd ddo. 30 Juni 1934 in volksschool omgezet. In de maand Maart 1935 werd een Particuliere Hollandsche Inlandsche school geopend welke thans + 40 leerlingen telt. Ter styving van de onderafdeelingskas werd met ingang van 1935 het aantal schoolopcenten verdubbeld en gesteld op 20% op de belastingaanslag, zoodat voor het jaar 1935 het schoolfonds hoogst waarschijnlijk geen subsidie behoeft van de onderafdeelingskas.

Door de inwoners van het District Sojo werd verzocht een school te mogen oprichten te Tondojoendo en Malino. Het Zendingsgenootschap verklaarde zich genegen om zich verder met het beheer te belasten.

Voor het algemeen aspect van het onderwys in de onderafdeeling moge verder verwezen worden naar de nota van overgave dd. 3 November 1932. Toch blijft het zaak de bevolking steeds weer te wyzen op het nut van de scholen. Zoo kon byvoorbeeld het aantal leerlingen van de school te Kafalagadi van 30 opgevoerd worden tot 100.

Belastingen.

Uiteraard vormde de inning der belastingen, mede het beramen van middelen en het aangeven van wegen, waarop het vergaren van gelden door de bevolking nog mogelijk was wel het voornaamste werk in de afgelopen bestuursperiode. Practisch is de geheele belastinginning terug te brengen tot de rottan en damarhandel, daar de bevolking byna geen andere inkomsten heeft om aan hun verplichtingen te voldoen.

Reeds onder het hoofdstuk "Handel" is in het kort geschetst, welke methode's werden aangetroffen en wat tot verbetering is gedaan.

Door de hoofden en bevolking steeds maar weer te wyzen op hun verplichtingen en voor al de belangstelling der districtshoofden levendig te houden, door hun geregeld op de hoogte te houden, hoe het stond met de belasting inning in de andere districten, zyn de totale resultaten dan zeer zeker goed te noemen.

By myn optreden als gezaghebber in October 1933 bedroeg het percentage der nog niet geïnde belastingen over 1933 66.7% of wel f19616.55 op ultimo December 1933 kon dit hoge percentage teruggebracht worden tot 33% of wel f11033.72, terwyl tot en met ultimo Augustus 1935 nog 7% of wel f 2471.52

geind werd. De aanslag over 1934 bedroeg f 29518, 56 terwyl ~~xxxx~~ dit jaar geeindigd werd met een achterstand van 10%.

By de overgave van het Bestuur bedroeg de achterstand der nog niet geinde belasting 35%.

Oogenschynlyk lyk dit percentage in vergelyking met 1934 hoog te zyn. Door verschillende oorzaken o.m. de streng door gevoerde verplichting om grootere ladangs aan te leggen is het tempo waarin de belasting binnekomyer-anderd. Er bestaat dan ook geen enkele reden om zich bezorgd te maken omer het eindresultaat.

Teneinde de onderafdeelingkas niet verder in een impasse te doen geraken is het zaak de normen niet verder te verlagen.

Waar de belastingen de voornaamste bron van inkomsten vormen voor de onderafdeelingkas lyk het my gewenscht om in aansluiting van het bovenstaande een beeld te geven van de stand der fondsen Voor het jaar 1933 behoefde de kas een Landsbydrage van f40420.- . Door de gunstig verloopende inning der belastingen (—————) kon de Landsbydrage met f 7706, 23 verminderd worden.

Door de invoering van drastische bezuinigen naast de bekende salariskortingen kon voor 1934 volstaan worden met een Landsbydrage van f17029.-

Evenals vorig jaar 1933 kon door het goed eindresultaat der belastinginning en anex daarmede de verhoogde inkomsten der soesoeng romang van de Landsbydrage f8313, 87 teruggestort worden.

Voor het jaar 1935 werd een Landsbydrage van f15346.- noodig geacht, terwyl laag getaxeerd f 8000 teruggestort kan worden.

Ondanks deze betrekkelyke /eindresultaten blyft het zaak de fondsen zeer zuinig te beheeren.

De slechte economische toestand had geen verhoging der criminaliteit ten gevolge. Het verloop der criminaliteit over het jaar 1933 1934 en 1935 geven een zelfde beeld als het overzicht opgenomen in de nota van overgave ddo. 3 November 1932.

totale

↳gunstige

Rechtwezen.

met

In November 1934 trachtte een gecifiliseerde ToWana een zekere Kedeh, onrust in het ToWanaland te verwekken, door de lichtgeloovige menschen wylt te maken, dat indien zy zich met hem vereenigden zy slechts fl.50 a f 2.- belasting behoefden te betalen en vrygesteld waren van het verrichten van heerendiensten. Door de onmiddellyke opvatting van Kedeh kon deze zaak in de kiem kanden worden gesmoord. De eigenlyke opzet van Kedeh was een damarhandel. Door menschen om zich heen te verzamelen en sich zelf als hoofd op te roepen, wilde hy trachten zyn volgelingen damar te laten zoeken, welke hy dan tenzynen voordeele verkocht aan een familielid aan de kust.

Politieke toestand.

De Politieke toestand van de onderafdeling is zeer gunstig. Extreemistische richtingen komen er niet voor.

De Zoutregie.

De invoering van zoutregie is niet zonder consequenties ~~de~~ geweest. Vooral het district Salabangka werd zwaar getroffen. De bevolking in dit district leeft hoofdzakelyk van den zoutenvisch aanmaak en kon doordat zy gedwongen was, dit dure zout te koop, niet meer kon concurreeren tegen byvoorbeeld de bevolking van de nabij gelegen onderafdeeling Kendari. (Gouvernements Celebes en Onderhoorigheden). De belastingen kwamen dan ook ten gevolge hiervan zeer slecht binnen. In de boven streken van Mori gebruikte men uiteraard in hoofdzaak smokkelzout, afkomstig van de nabij gelegen onderafdeeling Malili.

Eind 1934 werd een en ander besproken met den inspecteur van de opium en Zoutregie, den Heer Seepers.

Als oplossing werd verkregen, dat in boven Mori regiezout verkocht zal worden, waarvan de opvoerkosten ten laste van de regie kwamen.

Voor het district Salabangka zou een proef gehouden worden met den verkoop van goedkoop, loszout, alleen bestemd voor den aanmaak van gezoutenvisch, echter gekoppeld aan een licentiestelsel.

By de invoering van deze regeling bleek, dat niemand in de Salabangka archipel op de gestelde voorwaarden in staat was dit zout te koop. Als minimum moest een hoeveelheid zout van 50 KG gekocht worden à raison van f2.-, dit bedrag vermeerderd met fl.50 voor den aankoop van een zegel, bestemd voor de licentie beteekende dus een begin uitgave ineens van f3.50. Dit bedrag staat gelyk met de gemiddelde belastingaanslag voor een geheel jaar.

Na eenige correspondentie werd door de zoutregie afgezien van het licentiestelsel en bestond er ook geen bezwaar, dat het zout door een kongsie gekocht werd. Door deze soepelere regeling is de zoutvisch aanmaak weer mogelijk en rendabel geworden, zoodat als gevolg hiervan de terugslag onmiddelyk kenbaar was aan de belastinginning, welke nu weer naar wensch begint te verlopen.

KOLONODALE, 4 October 1935.-

De Gezaghebber van Kolonodale,

